

Muistilista päihteiden ja pelaamisen puheeksiottoon

Ota päihteet ja pelaaminen puheeksi toimintayksikkösi sovitussa asiakastapaamisissa.

Kartoita päihteiden käyttöä ja pelaamista Ehkäisevän päihdetyön polun **puheeksioton mallin mukaisesti**.

Alle 18-vuotiaille täytetään ADSUME nuorten päihteiden käyttöä kartoittava kysely, joka kartoittaa alkoholin, nikotiinin ja huumausaineet, lisäksi kysytään raha- ja digipelaamisesta.

Yli 18-vuotiaille täytetään AUDIT-C alkoholin riskikäyttöä kartoittava mittari, lisäksi esitetään kysymykset koskien nikotiinituotteiden käyttöä, muiden päihteiden käyttöä sekä raha- ja digipelaamista.

Jos asiakas saa AUDIT-C mittarista riskipisteitä, pyydetään täyttämään AUDIT-mittari.

Nikotiinituotteet

Käytätkö jotain nikotiinituotteita?

Mitä nikotiinituotteita käytät?

Kuinka paljon käytät nikotiinituotteita?

Mikäli asiakkaalla on nikotiinituotteiden käyttöä, pyydä täyttämään toinen nikotiiniriippuvuutta mittaava mittari käytetyn nikotiinituotteen mukaisesti *HSI-testi* tai *nuuskatesti*.

Muut päihteet ja lääkkeiden väärinkäyttö

Käytätkö tai oletko kokeillut huumausaineita, kannabista tai lääkkeitä päihtymystarkoituksessa?

Jos **kyllä** selvitetään

Mitä päihteitä olet käyttänyt?

Kuinka usein olet käyttänyt tai käytät huumausaineita?

Jos asiakkaalla on kannabiksen käyttöä, täytetään yli 18-vuotiaalta *CAST-kannabiksen käyttöä kartoittava testi*.

Rahapelaaminen

Pelaatko rahapelejä?

Jos asiakas vastaa pelaavansa rahapelejä, niin kysy

Mitä rahapelejä pelaat?

Kuinka usein pelaat rajapelejä?

Jos asiakas **pelaa kerran kuukaudessa tai useammin** täytetään yli 18-vuotiaalta *PGSI-rahapelaamisen haittoja kartoittava testi*.

Digipelaaminen

Pelaatko digipelejä?

Miten usein pelaat?

Millaisia pelejä pelaat?

Tuottaako pelaaminen huolta tai haittoja?

Lyhytneuvonnan muistilista

Lyhytneuvonta annetaan riskitason päihteidenkäytöstä tai riskitason raha- ja digipelaamisesta. Päihteiden riskikäyttö ja riskitason pelaaminen kartoitetaan ehkäisevän päihdetyön polun puheeksioton mallin mukaisesti, mittareiden sekä suodatinkysymysten pohjalta. Lyhytneuvonnan kesto on 5-10 minuuttia.

Mittareiden pistemäärät

	AUDIT-C	AUDIT	ADSUME	HSI	Nuuskatesti	CAST	PGSI
Matala riski	Naiset 0–4 pistettä Miehet 0-5 pistettä Yli 65-vuotiaat 0–3 pistettä	Naiset 0–5 pistettä Miehet 0-7 pistettä Yli 65-vuotiaat 0-4 pistettä	0–3 pistettä	Ei käyttöä	Ei käyttöä	0–2 pistettä	0 pistettä
Kohonnut riski	Naiset 5 pistettä tai enemmän Miehet 6 pistettä tai enemmän Yli 65-vuotiaat 4 pistettä tai enemmän	Naiset 6–15 pistettä Miehet 8–15 pistettä Yli 65-vuotiaat 5 pistettä tai enemmän Alle 18-vuotiaat 2 pistettä	4–12 pistettä	0–2 pistettä	0–5 pistettä	3–6 pistettä	1–7 pistettä
Korkea riski		16 pistettä tai yli	10 pistettä tai enemmän (14–15 v.) 13 pistettä tai enemmän (16–18 v.)	3–6 pistettä tai enemmän	6 pistettä tai enemmän	7 pistettä tai enemmän	8 pistettä tai enemmän

MATALA RISKI – Puheeksioton ja mittareiden pisteiden perusteella asiakkaalla ei kuvaudu riskitason päihteiden käyttöä tai riskitason pelaamista. Ei tarvetta lyhytneuvonnalle.

KOHONNUT RISKI – Mittareiden pisteiden ja puheeksioton vastauksien perusteella asiakkaalla on riskitasot ylittävää päihteiden käyttöä tai pelaamista. **Asiakkaalle annetaan lyhytneuvonta käytetystä päihteestä tai pelaamisesta.** Tarkempi lyhytneuvonnan sisältö löytyvät ehkäisevän päihdetyön polusta.

KORKEA RISKI – Mittareiden pisteiden ja käydyn keskusteluin perusteella asiakas on korkeassa riskissä saamaan haittoja päihteiden käytöstä tai pelaamisesta. Päihde- tai peliriippuvuus mahdollinen. **Asiakasta motivoidaan hoidon piiriin ja järjestetään jatkohoito mm. mielenterveys- ja päihdepalveluihin.**

Lyhytneuvonnan runko

Neuvonta: Annetaan asiakkaan tilanteeseen suhteutettua neuvontaa riskikulutuksesta tai riskipelaamisesta.

Motivointi: Motivoidaan ja kannustetaan asiakasta muutokseen

Seuranta: Tarjotaan asiakkaalle seurantatapaamista tai yhteydenottoa, kannustetaan muutoksessa